

نقش گردشگری ورزشی در اشتغال و درآمدزایی از دیدگاه گردشگران، مدیران و ذی نفعان

حبیب هنری*

استادیار دانشگاه علامه طباطبائی

(تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۰۴/۱۰، تاریخ تصویب: ۱۳۸۹/۰۷/۲۵)

چکیده

توریسم ورزشی یکی از سریعترین بخش‌های رشد در صنعت توریسم و نسبتاً جدید است که بر روی برنامه ریزی مقصد در کشورهای در حال توسعه و عاملی در بازسازی اقتصادی و اجتماعی هر دو بخش جوامع شهری و روستایی شناسایی شده است؛ و به عنوان یک مولفه اصلی از توریسم وابسته به ورزش در بسیاری از کشورهاست، که توجه فزاینده‌ای در سال‌های اخیر به آن به عنوان یک بازار رشد داخلی شده است. لذا هدف از این پژوهش بررسی و مقایسه دیدگاه توریست‌ها، مدیران ذی نفع و مدیران میراث فرهنگی - گردشگری در زمینه ایجاد اشتغال و درآمدزایی ناشی از گردشگری ورزشی در استان مازندران است. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه پنج گزینه‌ای لیکرت است. روایی پرسشنامه توسط اساتید مجرب، و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ تایید شد. داده‌های پرسشنامه به وسیله نرم افزار SPSS و از آزمونهای توصیفی فراوانی و درصد و آمار استنباطی کای اسکوار استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که ایجاد اشتغال ($\chi^2 = ۴/۳۶۰$ ، $P = ۰/۳۵$) و درآمدزایی ($\chi^2 = ۱/۶۳۳$ ، $P = ۰/۸۹$) به واسطه صنعت گردشگری ورزشی در گذشته پایین بود. ولی در مورد اینکه توسعه صنعت گردشگری در استان باعث ایجاد اشتغال ($\chi^2 = ۹/۷۴۰$ ، $P = ۰/۰۴$) و درآمدزایی ($\chi^2 = ۵/۲۲۴$ ، $P = ۰/۵۱$) در آینده خواهد شد، تایید شد. مقایسه پژوهش حاضر با دیگر پژوهش‌ها تایید کننده این موضوع است که صنعت توریسم ورزشی در ایجاد اشتغال و درآمدزایی منطقه میزبان در صورت توسعه صنعت توریسم ورزشی و ایجاد زیر ساخت‌های مناسب تاثیر دارد.

واژه‌های کلیدی

اشتغال، درآمدزایی، توریسم ورزشی، مازندران.

مقدمه

بخش‌هایی است که در تمام دنیا در صنعت گردشگری بیشترین رشد را دارد (چالپ^۲، ۲۰۰۴)، طوری که به عنوان یک تجارت جهانی چند بلیون دلاری و سریعترین بخش در رشد و توسعه صنعت توریسم و مسافرت جهانی ارزشی بالغ بر ۴/۵ تریلیون دلار دارد (۱۳).

توریست برای ساکنین یک منطقه معین مهم است به دلیل اینکه توریسم اشتغال، منابع درآمد بیشتر و بهبود مهارت‌های تخصصی را فراهم می‌کند (باتایک و اسمزین^۳، ۲۰۰۹). و به این دلیل در اقتصاد مدرن جهانی در شهرهای بزرگ دنیا برای سرمایه‌گذاری، مسابقات المپیک را به عنوان یک پایگاه اعتباری منحصر به فرد و فرصتی برای بازاریابی محلی ارائه می‌دهند؛ چرا که فایده اقتصادی بالقوه مهم میزبانی یک رویداد ورزشی بزرگ، نقش کلیدی در جذب علاقه‌مندی به شهرها بازی می‌کند و ورود تعداد زیادی از تماشاگران به شهر میزبان بخش مسئول برای تحریک فواید اقتصادی است (پروس و همکاران^۱، ۲۰۰۷).

بیشتر مقالات منتشر شده در مورد المپیک‌ها بر روی فواید طولانی مدت مثل زیرساخت و تسهیلات جدید، احیاء شهرها، افزایش اعتبار بین‌المللی، افزایش توریسم، بهبود رفاه عمومی، افزایش استخدام، فرصت‌های شغلی بومی و جابجایی مناسب که به واسطه رویداد ایجاد می‌شود، تاکید دارند. و این گواهی است به این دلیل که چرا در سالهای اخیر تمایل کشورها در استقرار یا میزبانی مسابقات که در آینده برگزار می‌شود رشد کرده است؛ به دلیل اینکه آنها درک کردند که انجام چنین خواسته‌ای به جذب توریست‌ها و تولید درآمد کمک می‌کند (۱۴).

بنابراین توسعه صنعت گردشگری، به ویژه در کشورهای کمتر توسعه یافته، عامل موثری در مقابله با

توریسم ورزشی صنعتی نسبتاً جدید و یکی از سریعترین بخش‌های رشد در صنعت توریسم است که بر روی برنامه ریزی مقصد در کشورهای در حال توسعه تمرکز دارد و به عنوان یک عامل در بازسازی اقتصادی و اجتماعی جوامع شهری و روستایی شناسایی شده است. به نظر می‌رسد توریسم ورزشی به عنوان محلی برای بهبود کیفیت زندگی ساکنین با جذب توریست‌ها و مشارکت در بهبود اقتصاد جوامع محلی باشد (۱۹). توریسم ورزشی به مسافرت بر پایه فراغت که اشخاص به طور موقت از محل زندگی‌شان خارج و برای بازی، تماشای فعالیت‌های ورزشی یا دیدن جذابیت‌های همراه این فعالیت‌ها تعریف می‌شود (پروس و همکاران^۱، ۲۰۰۷). امروزه ورزش و توریسم به فعالیت‌های اقتصادی مهمی در دنیای پیشرفته و در حال توسعه تبدیل و توجه فزاینده‌ای در سال‌های اخیر به آن به عنوان بازار رشد داخلی شده است (۱۹). بر اساس پیش‌بینی سازمان جهانی گردشگری تا سال ۲۰۱۰ بیش از ۴۳ درصد از مشاغل جهان (WTO) مربوط به صنعت گردشگری می‌باشد (۸)؛ که به طور مثال می‌توان به سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۵ اشاره کرد که صنعت گردشگری ورزشی در نتیجه فعالیت‌های اقتصادی مسابقات پیشرفته حدود ۱/۳٪ رشد ناخالص داخلی رادر سال افزایش و ۱/۹٪ از بیکاری در سال کاهش یافت (۱۶). بنابراین ورزش به عنوان یک بخش اقتصادی، چه از بعد عملی و چه بصری، در تولید و مصرف کالاها و خدمات ورزشی و توسعه اقتصادی جوامع مختلف نقش اساسی دارد و هم‌اکنون یکی از مؤثرترین عوامل اثرگذار در رشد اقتصاد ملی و یکی از درآمدزاترین صنایع در قرن ۲۱ به شمار می‌رود (۱۰). پژوهش‌ها نشان داده‌اند، توریسم ورزشی یکی از

5. Kim, N.; L. Chalip
7. Iwona M. Batyk, Stefan S. Smoczynski

2. Holger Preuss, Benoit Seguin and Norm O, Reilly

مازندران، مفید است و از آنجایی که استفاده منابع محلی برای توسعه و امرار معاش می تواند حمایت‌های محلی بیشتر و کاهش وابستگی به منابع ملی را بدست آورد، بنابراین در درازمدت می تواند از نظر اقتصادی دوام آورد (پودیال و همکاران^۴، ۲۰۰۸). در صورت توجه به بخش توریسم خصوصا توریسم ورزشی می تواند استان مازندران را با داشتن منابع بالقوه مثل دریای مازندران، بزرگترین دریاچه جهان با ساحل زیبا و مناسب، به همراه برخورداری از گونه های گیاهی و جانوری متنوع و مناظر چشم انداز کوهستانی، جنگلی، ساحلی و دریائی، وجود قله دماوند با ۵۶۷۰ متر ارتفاع، غارها، آبشارها، رودخانه ها، آبهای متعدد سرد و گرم معدنی، چشمه ها، تالاب ها به ویژه شبه جزیره میانکاله در بهشهر، بیش از ۸۰۰ آثار تاریخی شناسایی شده نظیر مجموعه تاریخی شهرهای آمل، چالوس و ساری، روستاهای کنار رودخانه، سواحل رودخانه ها و دریاچه ها، آبشارها، پارکهای ملی، مناطق حفاظت شده، پناهگاههای حیات وحش، شکارگاه ها، آثار طبیعی ملی و آبهای معدنی از جمله مناطق اکوتوریستی به شمار می رود که این استان را به مجموعه ای متنوع برای استفاده گردشگران با انگیزه های مختلف بدل نموده است (۶). از نظر درآمدزایی و تولید اشتغال یاری نماید.

چراکه در نقاطی که ورزش و فعالیتهای تفریحی بخشی از فرهنگ و منبع جذب توریست در منطقه شود، می توان از توریستهای بین المللی و داخلی جهت بهره بردن از مزایای آن سود برد (۱) و باعث افزایش درآمد و کاهش تورم در منطقه و افزایش اشتغال و مبارزه با بیکاری شد. خصوصا در جوامعی که استراتژی تامین امرار معاش آنها از طریق فعالیت های متنوع حمایت می شود، مفید است (۲۴). لذا با توجه به اهمیت توریسم ورزشی در

فقر است و موجب افزایش درآمد قشرهای مختلف، کاهش بیکاری و رونق اقتصادی و در نتیجه بهبود کیفیت زندگی مردم و افزایش رفاه اجتماعی می شود (افتخاری، ۱۳۷۸).

دو نوع توریسم وابسته به ورزش وجود دارد: اولی ورزش را به منظور توسعه فواید توریستی آن ها استفاده می کنند و دومی که خود به خود در نتیجه فعالیت ورزشی پدیدار می شود (۱۳). بنابراین مناطق مختلف باید هر دو منابع وابسته به ورزش و خدمات همراه با توریسم را داشته باشند (۲۲) تا بتوانند به نحو بهینه ای از فواید آن سود ببرند. از آنجایی که دلایل مختلفی برای شرکت در فعالیت ورزشی شامل: تفریح یا اهداف رقابتی، سفر برای مشاهده ورزش در سطح مقدماتی یا پیشرفته و سفر برای دیدن جذابیت های ورزش در یک رویداد ورزشی وجود دارد (۱۳)، لذا منابع طبیعی، تسهیلات و امکانات ورزشی و توریستی در جذب گردشگران به یک کشور، شهری یا منطقه رویداد ورزشی مهم است.

کزاک در تحقیقی به بررسی عوامل مؤثر بر مسافرت گردشگران ورزشی با توجه به ملیت و مقصد آنها پرداخت. نتایج تحقیق وی نشان داد امکانات اقامتی، آب و هوا، سطح قیمت ها، محل جغرافیایی مقصد، و دسترسی به دریا و ساحل مهم ترین دلایلی بودند که گردشگران انگلیسی برای رفتن به مالت و ترکیه عنوان کردند (کزاک^۵، ۲۰۰۵).

از آنجایی که استان مازندران به لحاظ موقعیت طبیعی و جغرافیایی در بخش طبیعت گردی جزء استانهای برتر و قطب گردشگری کشور محسوب می گردد (۳). بدون تردید یکی از بخش های مهم در توسعه اقتصادی استان مازندران صنعت توریسم است (۷). این مسئله در جوامع و خصوصا در اشخاصی که استراتژی تامین امرار معاش آنها از طریق فعالیتهای متنوع حمایت می شود مثل استان

4 - Neelam C. Poudyala, Donald G. Hodgesa, H. Ken Cordell

3 - Kozak, M

در بخش آمار استنباطی براساس نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل خلی دو درمورد اینکه سرمایه گذاری در بخش صنعت گردشگری و ورزش در گذشته باعث اشتغال جوانان و مردم استان شده است، نظر هر سه گروه در این مورد مخالف بود ($\chi^2 = 4/360$ ، $P = 0/35$).

نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل خلی دو در مورد اینکه سرمایه گذاری در بخش صنعت گردشگری ورزشی در استان مازندران ایجاد اشتغال خواهد نمود، دیدگاه هر سه گروه موافق این موضوع بود ($\chi^2 = 9/740$ ، $P = 0/04$).

نتایج تجزیه و تحلیل خلی دو در مورد اینکه سرمایه گذاری در بخش ورزش برای نمونه ورزش کشتی به عنوان یک ورزش بومی باعث ایجاد اشتغال در گذشته شده است، دیدگاه گروه ها مخالف این موضوع بود ($\chi^2 = 1/631$ ، $P = 0/95$).

نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل خلی دو در مورد اینکه توسعه صنعت گردشگری ورزشی بر درآمد مردم استان در آینده تاثیر خواهد داشت، دیدگاه گروه ها در این زمینه موافق بود ($\chi^2 = 5/224$ ، $P = 0/51$).

ایران محقق به دنبال پاسخ گویی به این سوال کلی است که گردشگری ورزشی تا چه حد بر اشتغال زایی و درآمد مردم استان مازندران موثر است؟

تحقیق حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی است؛ و از ابزار پرسشنامه استفاده شد. که از نوع محقق ساخته و براساس مقیاس پنج عاملی لیکرت است. روایی پرسشنامه توسط اساتید مجرب دانشگاهی و ضریب پایایی پرسشنامه با آلفای کرونباخ ۰/۸۲ تا یبید شد. جامعه آماری تحقیق استان مازندران است و نمونه های آماری تحقیق شامل سه گروه توریست ها به تعداد ۳۱ نفر، مدیران سازمان میراث فرهنگی - گردشگری به تعداد ۱۲ نفر و مدیران ذی نفع به تعداد ۱۲ نفر می باشد که با استفاده از نمونه های در دسترس برای مدیران و روش تصادفی ساده برای گردشگران انتخاب شدند. در این پژوهش، برای توصیف آماری آزمودنی ها از آماره های نظیر فراوانی، درصد و جهت تعیین آزمون فرضیه های تحقیق از آزمون کای اسکوار استفاده شد.

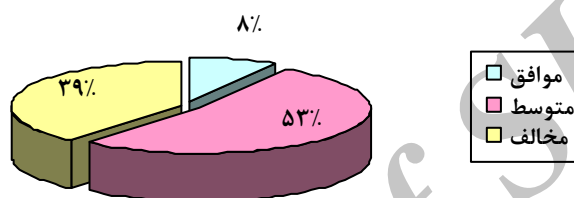
نتایج ویافته ها

بر اساس نتایج به دست آمده در این پژوهش از کل نمونه ها ۱۶/۴٪ زن و ۸۳/۶٪ مرد است. میانگین سنی نمونه ها ۳۱ سال که ۳۰٪ آنها مجرد و ۷۰٪ متاهل بودند. از نظر سطح تحصیلات ۴۳/۷٪ دیپلم و زیر دیپلم و ۵۶/۳٪ بالای دیپلم بودند و اکثر نمونه ها شاغل و میانگین درآمد ماهیانه آنها بین سیصد تا چهار صد هزار تومان بود.

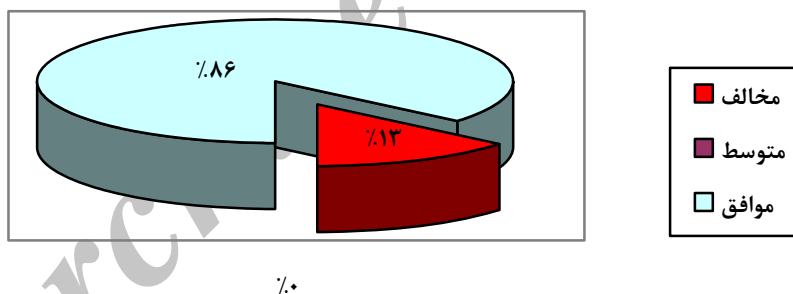
جدول ۱ توزیع فراوانی آزمودنی های پژوهش را به تفکیک گردشگران، مدیران سازمان میراث فرهنگی - گردشگری و مدیران ذی نفع با توجه به موارد پر شده در پرسش نامه نشان می دهد.

جدول ۱- توزیع فراوانی آزمودنی ها به تفکیک گردشگران، مدیران جهات نگرانی و مدیران ذی نفع

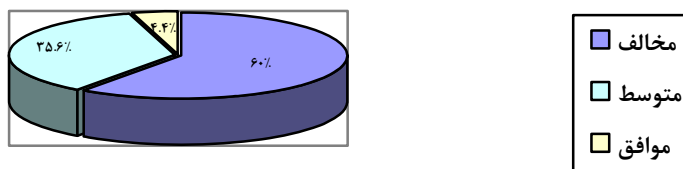
درصد از کل	تعداد	فراوانی نمونه آماری
۵۶/۴	۳۱	گردشگران
۲۱/۸	۱۲	مدیران میراث فرهنگی-گردشگری
۲۱/۸	۱۲	مدیران ذی نفع
۱۰۰	۵۵	کل

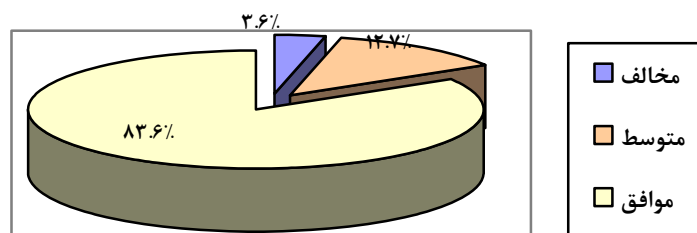
شکل ۱: دیدگاه مدیران جهانگردی، گردشگران و ذی نفعان در زمینه ایجاد اشتغال ایجاد شده در گذشته در نتیجه گردشگری ورزشی در استان مازندران

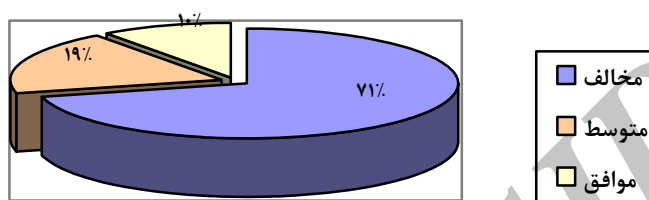
شکل ۲- دیدگاه مدیران گردشگری، گردشگران و ذینفعان نسبت به اشتغال زایی در نتیجه توسعه سرمایه گذاری در بخش صنعت گردشگری ورزشی در استان مازندران

شکل ۳- نظر مدیران گردشگری، گردشگران و ذی نفعان در مورد اشتغال ایجاد شده در گذشته نتیجه سرمایه گذاری در بخش ورزش (ورزش کشتی) در استان مازندران

شکل ۴ - دیدگاه مدیران، گردشگران و ذی‌نفعان نسبت به تأثیر توسعه صنعت گردشگری ورزشی بر درآمد مردم در استان در آینده

شکل ۵ - دیدگاه مدیران گردشگری، گردشگران و ذی‌نفعان در مورد نقش ورزش (کشتی) در افزایش درآمد مردم استان مازندران

است. این احتمال وجود دارد که ایجاد اشتغال پایین به عدم وجود تسهیلات و امکانات و زیرساخت‌های کافی و جدید مربوط باشد. این موضوع با مطالعه موردی که به وسیله باد و ماتسون (۲۰۰۲) انجام شد، یا فتندکه تأثیر بر روی بیکاری از المپیک ۱۹۸۴ لوس آنجلس و المپیک ۱۹۹۶ آتلانتا کاملاً زود گذر بود و تغییرات طولانی مدت در وضعیت پایدارتنها زمانی نتیجه می‌داد که تسهیلات و زیرساخت‌های جدید از نظر اقتصادی مناسب حال و آینده بود (۱۵)؛ دلیل دیگری که می‌توان برای پایین بودن اشتغال بیان کرد این است که گردشگری ورزشی از دو صنعت گردشگری و ورزش تشکیل شده است و برای سود بردن از این صنعت باید به هر دو حیطه آن توجه و سرمایه‌گذاری شود، درحالی‌که این موضوع در استان کمتر مورد توجه قرار گرفت؛ این دلیل با یافته‌های ماسون (۲۰۰۷) مبنی بر اینکه مناطق مختلف میزبانی مسابقات

بر اساس تجزیه و تحلیل‌های دو مورد اینکه ورزش به طور نمونه کشتی بر افزایش درآمد مردم استان در گذشته نقش داشته است، دیدگاه گروه‌ها در این زمینه مخالف بود ($\chi^2 = 1/633$, $P = 0/89$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این تحقیق تعیین بررسی نقش صنعت گردشگری ورزشی بر میزان اشتغال و درآمد زایی در استان مازندران از دیدگاه توریست‌ها، مدیران میراث فرهنگی و مدیران دی‌نفع استان بود.

بررسی دیدگاه گروه‌های تحقیق حاضر نشان داد، میزان اشتغالی که در نتیجه سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری ورزشی در استان مازندران ایجاد شده، کم بود. همچنین نتایجی که راجع به ایجاد اشتغال در نتیجه سرمایه‌گذاری در بخش ورزش بومی استان برای نمونه ورزش کشتی ایجاد شده با توجه به پژوهش حاضر کم بوده

درآمدزایی موافق بود. و این تحقیق با یافته های تحقیقات (اسپنجر و همکاران^۱، ۲۰۰۳) و (۲۲) و (۹) و (۱۳) مطابقت دارد.

با توجه به بررسی تحقیق حاضر که ورزش بومی به طور نمونه کشتی در درآمد مردم استان با توجه به سرمایه گذاری های انجام شده تا کنون نقش داشته است؛ گروه ها نظر مساعدی در این زمینه نداشتند و همه آنها معتقد بودند که درآمد زایی در این زمینه تا کنون کم بوده است. و این شاید به همان دلیل نبود زیر ساختها و امکانات کافی و جدید در هر دو زمینه گردشگری و ورزش در استان باشد و این در حالی است که یافته های تحقیقات (۱۲) و (۱۳) و (۱۱) و (۲۱) در این زمینه افزایش درآمد در جامعه میزبان مسابقات و رویداد ها را نشان میدهد.

با توجه به مطالب فوق پیشنهاد می شود: - بهبود و افزایش زیرساخت های طبیعی و مصنوعی برای جذب بهتر و رضایت توریست های ورزشی. - سرمایه گذاری در بخش تبلیغات و شناساندن استان مازندران به عنوان یک منطقه منحصر به فرد از لحاظ منابع گردشگری ورزشی. - تلاش در جهت همسو کردن فعالیت های گردشگری با گردشگری ورزشی.

باید هر دو منابع وابسته به ورزش و خدمات همراه با توریسم را داشته باشند (۲۲)، مطابقت دارد.

نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر نشان داد که دیدگاه گردشگران و ذی نفعان با دیدگاه مدیران میراث فرهنگی در مورد اینکه سرمایه گذاری در بخش صنعت گردشگری ورزشی در استان مازندران ایجاد اشتغال خواهد نمود، تفاوت وجود داشت و مدیران گردشگری بیشتر تمایل به مخالفت به این امر را نشان دادند، درحالیکه گردشگران و مدیران ذی نفع بیشتر تمایل به موافقت با این امر را داشتند. علت گرایش مدیران گردشگری برای انتخاب این گزینه شاید این باشد که گردشگری ورزشی را به صورت دو مقوله جدا از هم در نظر می گیرند و هنوز آن را به عنوان یک صنعت ترکیبی از ورزش و گردشگری که سهم اشتغال زایی آن امروزه در دنیای ردیف یا حتی بالاتر از هر صنعت دیگری قرار دارد نشناخته و برای آنها ملموس نباشد در حالی که نظر گردشگران و ذی نفعان با تحقیقاتی که به وسیله (کاسیماتیا و پیتر داوسنا، ۲۰۰۷) انجام شد، سطح بیکاری در یونان به طور کاملاً معنی داری در نتیجه میزبانی مسابقات در سراسر دوره از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۴ کاهش یافت و بیکاری نیروی کار به طور متوسط در یک سال ۸۶۰۰۰ یا ۱/۸۸ درصد در طول همان دوره کاهش یافت. بالفوزا - ساوا (۲۰۰۲) برآورد کرده بود که تاثیر بر روی بیکاری در نتیجه مسابقات المپیک به طور متوسط تنها ۷۷۰۰ شغل جدید در بین سالهای ۲۰۰۶ و ۲۰۱۲ اضافه شد (۱۵) و تحقیقات نشان داد که رویداد المپیک ۲۰۰۰ سیدنی ۵۳۰۰ شغل در جنوب شهر والزدر استرالیا و ۷۵۰۰ شغل در سرتاسر استرالیا ایجاد کرد (۲۱) و همچنین با تحقیقات (۵) و (۴) مطابقت دارد.

بررسی تحقیق حاضر پیرامون اینکه توسعه صنعت گردشگری ورزشی بر درآمد مردم استان مازندران تاثیر خواهد داشت، نظر همه گروه های تحقیق در زمینه

1 - David J. Snepenger, Leann Murphy, Leann Murphy, Ryan O'Connell and Eric Gregg

منابع و مآخذ

۱. افشار، هنرور. غفوری، فرزاد. (۱۳۸۲). "اثرات اقتصادی ورزش در چند کشور منتخب"، سخنرانی در چهارمین همایش بین‌المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران.
۲. جان، لی. (۱۳۷۸). گردشگری و توسعه در جهان سوم. ترجمه عبدالرضا رکن‌الدین افتخاری. شرکت چاپ و نشر بازرگانی.
۳. سازمان میراث فرهنگی - صنایع دستی و گردشگری استان مازندران. (۱۳۸۷). "مناطق توریستی" www.tabarestan.4t.com.
۴. صباغ کرمانی، مجید. امیریان، سعید. (۱۳۸۱). "بررسی اثرات اقتصادی توریسم در جمهوری اسلامی ایران با استفاده از تحلیل داده - ستانده". پژوهشنامه بازرگانی.
۵. صمدی، حسین. (۱۳۸۳). "ارزیابی میزان اشتغال زایی جذب توریست بر اساس الگوی داده - ستانده منطقه ای". فصل نامه پژوهش‌های اقتصادی - شماره ۱۱ و ۱۲.
۶. عبدالهی، عیوض. (۱۳۸۸). "اکوتوریسم سازگار با حفاظت از محیط زیست و پایداری منابع طبیعی". کد NE204.
۷. علوی سنگ چشمه، سیدجمال‌الدین. (۱۳۸۶). "ضرورت توجه به صنعت توریسم در استان مازندران". www.dralavi.ir.
۸. قیامی راد، امیر. محرم زاده، مهرداد. حسین پور، باقر. (۱۳۸۷). "رابطه دیدگاه مدیران ورزشی و مدیران گردشگری کشور و عوامل گردشگری ورزشی در ایران". فصلنامه المپیک، سال شانزدهم - شماره ۲ (پیاپی ۴۲).
9. *Andrea Collinsa, b, , Calvin Jonesa, c, , and Max Mundaya, c, (2008). "Assessing the environmental impacts of mega sporting events: Two options?". Tourism Management. Article in Press, Corrected Proof - Note to users Result list.*
10. *Brown, M and M. Nagel (2002); the Size of the Sport Industry in the United States: Underestsnding (Ed); 1۰ European Sport Management Congress: Future of Sport Management Proceeding, Firenze: Italy: E AS.*
11. *Cho, Kwang-Min (2004). "Developing Taekwondo as a tourist commodity". IJASS, 13(2), PP:53-62.*
12. *Daniel S. Mason, a, and Gregory H. Duquettea ,(2008). "Exploring the relationship between local hockey franchises and tourism Development". Tourism Management. Volume 29, Issue 6, PP: 1157-1165.*
13. *Dimitri Tassiopoulosa, and Norbert Haydamb,(2007). "Golf tourists in South Africa: A demand-side study of a niche market in sports Tourism". Tourism Management. Volume. 29, Issue 5, PP: 870-882.*
14. *Evangelia Kasimati.(2003). "Economic aspects and the Summer Olympics: a review of related research".international journal of tourism research.5.PP:433- 444.*
15. *Evangelia Kasimatia, b, and Peter Dawsona , (2008). "Assessing the impact of the 2004 Olympic Games on the Greek economy: A small Macro econometric model ".Economic Modelling . Volume 26, Issue 1, PP: 139-146.*
16. *Evangelia Kasimati a,b. Peter Dawson .(2009). "Assessing the impact of the 2004 Olympic Games on the Greek economy: A small macroeconometric model".economic modeling 26.PP:139-146.*

17. Holger Preuss, Benoit Seguin and Norm O, Reilly, (2007). " Profiling mager sport event visitors: The 2002 commonwealth games"vol.12.PP:5-23.

18. Iwona M. Batyk, Stefan S. Smoczyn´ ski.(2009). " "Tourism – common cause". Polish tourist products".tourism management.PP:1-3.

19. Kamilla Swart and Urmilla Bob, (2007). " The eluding link: Toward developing a national sport tourism strategy in South Africa beyond 2010".Politikon.34 (3). PP:373-391.

20. Kim, N.; L. Chalip (2004). "Why travel to the FIFA World Cup? Effects of motives, background, interest and constraints", *Tourism Management*, 25, pp.PP: 695–707.

21. Leonie Lockstone, and Tom Baum, (2008). "Fun in the family: Tourism and the Commonwealth Games". *International Journal of tourism research*, 10, PP:497–509.

22. Margaret J. Daniels,(2007). " Central place theory and sport tourism impacts "Annals of Tourism Research. Volume 34, Issue 2, PP: 332-347.

23. Neelam C. Poudyala, Donald G. Hodgesa, H. Ken Cordellb ,(2008). "The role of natural resource amenities in attracting retirees: Implications for economic growth policy". *Ecological Economics*. 6 8. PP:240 -248.

24. Teresa C.H. Tao a and Geoffrey Wall b,(2008). " Tourism as a sustainable livelihood strategy". *Tourism Management*. PP:90–98.

Archive of SID